

### بازتاب

**واکنش نهاد ریاست جمهوری به یک گزارش:**

## گشت ارشاد مدیران وعده بر زمین مانده نیست

بیرو درج گزارشی با عنوان «گشت ارشاد مدیران از رویا تا واقعیت» در تاریخ ۱۱ اردیبهشت، روابطعمومی ریاست جمهوری با ارسال توضیحاتی به این گزارش واکنش نشان داده است. «شرق» به جهت رعایت اخلاق حرفه‌ای و قانون مطبوعات، متن ارسالی را عینا منتشر می‌کند.

۱- گشت ارشاد مدیران، بر خلاف آنچه در گزارش آن روزنامه بیان شده، یک وعده بر زمین مانده نیست و تاکنون بارها از زبان مسئولان مختلف دولتی به مردم درباره روند شکل‌گیری و کارنامه آن اطلاع‌رسانی شده است. چنان‌که پیش از این نیز بارها گفته شده گشت ارشاد مدیران به دستور و پیگیری رئیس‌جمهور، در همان سال اول استقرار دولت مردمی ذیل بازرسی ریاست‌جمهوری تشکیل و ایفای نقش آن در قامت یک سازوکار نظارتی مضاعف نسبت به روندهای مرسوم نظام اداری کشور آغاز گردید. سایر مسئولان دولتی نیز بارها درباره نتایج نظارت‌های گشت ارشاد مدیران با مردم سخن گفته‌اند. به‌عنوان مثال بازرس ویژه رئیس‌جمهور در اسفندماه سال گذشته در گفت‌وگوها با رسانه‌ها از برکناری ۹۰ مدیر متخلف در اثر نظارت‌های گشت ارشاد مدیران خبر داد. پیش از آن، سخنگوی دولت نیز در آذرماه سال گذشته، آمار روشنی از برکناری‌ها به دلیل فعالیت‌های نظارتی گشت ارشاد مدیران ارائه داده بود. دیگر مسئولان ازجمله رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت نیز به فراخور موقعیت و گاهی در پاسخ به سوالات اصحاب رسانه، دربار،پاره اطلاع‌رسانی کرده‌اند. با یک جست‌وجوی ساده در اخبار، هرکسی به راحتی خواهد دید که عملکرد جدی سازوکارهای نظارتی درون دولت، ازجمله گشت ارشاد مدیران، منجر به تغییرات مهم در سطوح مختلف تصمیم‌سازی و اجرا شده است.

۲- در بخش دیگری از گزارش، نویسنده تلاش کرده انفعال و بی‌عملی دولت در مقابله با فساد را القا کند. لازم به یادآوری است که در پرونده تخلف در تخصیص ارز واردات جای نیز موضوع ابتدا توسط خود دولت کشف و پرونده متخلفان به دستگاه قضائی ارجاع شد. ضمن اینکه معادل همه ارز تخصیص‌یافته به شرکت موضوع پرونده نیز از این شرکت دریافت و به خزانه مسترد شده است.

۳- برخلاف آنچه در گزارش ادعا شده، دولت مردمی برخلاف برخی ادوار پیشین، رسیدگی به تخلفات مدیران اجرائی را خط قرمز خود نمی‌داند و اگر تخلفی در هر سطحی به وقوع پیوسته باشد، خود پیشگام مقابله با آن، برکناری متخلف یا متخلفین و معرفی آنها به دستگاه قضائی -در صورت بروز اعمال مجرمانه- بوده است. آمار بالای تغییرات مدیران در اثر نظارت‌های درون‌سازمانی گواهی بر این واقعیت است.

۴- دولت مردمی به صورت عملی و نه شعاری و سیاست‌زده، مبارزه با فساد را در دستور کار قرار داده و به‌جای برخورد معلولی و مقطعی، به‌صورت علی و ریشه‌ای در جهت مقابله با عوامل زمینه‌ساز و بستریهای فسادزا حرکت کرده است. با این رویکرد هوشمندانه و مبتنی بر اصل شفافیت اطلاعات اقتصادی و سامانه‌های کردن امور، اقدامات زیادی ازجمله حذف امضاهای طلایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار، انتشار فهرست ابربدهکاران بانکی، انتشار صورت مالی شرکت‌های دولتی برای نخستین بار، هوشمندسازی و ارتقای شفافیت اطلاعات اموال تملیکی، جلوگیری از فرارهای مالیاتی و… از سوی دولت مردمی به انجام رسیده است. در مجموع، اصلاحات ساختاری و بستن گلوگاه‌های فساد، تصمیمات غیرانتزاعی،سیاست‌گذاری‌های جامعه‌محور، کمک‌گرفتن از مردم و اجتماعی‌کردن این مبارزه با فساد با راه‌اندازی ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی در قالب سامانه ۲۷۷۷ -و. نشان از عزم جدی دولت برای مبارزه ساختاری با فساد و خشکاندن ریشه‌های آن دارد. بدون هرگونه تردید، مبارزه با فساد، در چارچوبی اجتماعی، حقوقی، عادلانه، غیرهیجانی و درازمدت‌انربخشی خواهد داشت. وقتی مبارزه با فساد تک‌بعدی، سیاسی، جناحی و مقطعی شود، مبارزه‌ای ناکارآمد و انحرافی شکل می‌گیرد و کلیدوژه فساد به محملی برای ایجاد ناهمیدی اجتماعی تبدیل می‌شود. برخی، با خوانش سیاسی و نگاه تقلیل‌گرایانه و پوپولیستی درصدد اتهام‌افکنی، یباهو و فضاسازی رسانه‌ای برای به حاشیه بردن امر مبارزه با فساد هستند، اما دولت این مهم را سیاسی نمی‌بیند و در این زمینه اهل سیاسی‌کاری نیست.

۵- فسادستیزی یکی از اولویت‌ها و ویژگی‌های برجسته دولت مردمی بوده و بسیاری از رویاهای ناتمام و دست‌نیافتنی در مقابله با زمینه‌ها و بستریهای فسادزا در این دولت به واقعیت تبدیل و محقق شده است. کارنامه دولت مردمی در مقابله با فساد با رویکرد‌های هوشمندانه و عدالت‌محور، کارنامه‌ای روشن و شفاف است که فضاسازی‌های تزجیره‌ای رسانه‌ای برای حاشیه‌سازی، وارونه‌سازی و به محاق بردن موفقیت‌ها نتیجه‌ای دربر نخواهد داشت.

### خبر

## طحان‌نظیف: قانون اساسی به کلاس‌های درس برده شود

در آستانه روز معلم و سالروز شهادت استاد مرتضی مطهری، معلمان و فرهنگیان در دیدار با سخنگوی شورای نگهبان به بیان مهم‌ترین مسائل و مشکلات در حوزه آموزش و پرورش پرداختند. به گزارش ایسنا، هادی طحان‌نظیف، عضو حقوق‌دان و سخنگوی شورای نگهبان، در نشست‌ی که به مناسبت فرارسیدن روز معلم و با حضور معلمان و فرهنگیان در ساختمان شورای نگهبان برگزار شد، به بیان نقش و جایگاه معلمان پرداخت و گفت: معلمان ححق بزرگی بر گردن فرزندان این سرزمین دارند. ما قدردان زحمات معلمان و مجلس خبرگان رهبری و همه‌پرسی، تفصیر اصول قانون اساسی و پاسخ به استعلامات فقهی دیوان عدالت اداری برشمرد و با اشاره به مصوباتی که این شورا در سال‌های اخیر درباره آموزش و پرورش بررسی کرده است، اظهار کرد: طرح‌ها و لوایح مختلفی در این رابطه در شورای نگهبان بررسی شده است. این شورا نگاه ویژه‌ای به قشر فرهنگیان و معلمان دارد و از شما می‌خواهم وقتی چنین مصوباتی دریافت می‌کنیم، نظرات خود را با ما در میان گذاйд. البته زمان ما برای بررسی مصوبات طبق قانون اساسی محدود است، اما برای ما مهم است که نظر جامعه هدف را دریافت کنیم. البته باید توجه داشت که شورای نگهبان در چارچوب شرع و قانون اساسی می‌تواند به بررسی مصوبات بپردازد. طحان‌نظیف از معلمان خواست تا قانون اساسی به کلاس‌های درس برده شود و از دانش‌آموزان خواسته شود تا آن را مطالعه و درباره آن تحقیق کنند و تصریح کرد: بسیاری از سوالات با مراجعه به قانون اساسی و اجرای آن قابل رفع است و بسیاری از مشکلات با اجرای صحیح و کامل قانون اساسی قابل حل است.

**شرق:** بالاخره «ب.ز» معروف دهه ۹۰،از اعدام گریخت و حکمش به ۲۰ سال زندان تبدیل شد. تغییر یا بخشش حکم اعدام در هر حال یک خبر خوب محسوب می‌شود اما در کنار آن می‌توان یادآور شد که او از همان ابتدا هم اقبال بلندی داشت؛ زیرا محکوم پرونده فساد سه هزارمیلیاردی در حال همکاری برای استرداد اموال بدهی‌ها بود که حکم اعدامش اجرا شد با همان سلطان سکه معروف که بعد از اعدامش مشخص شد خبر بازداشت با دو تن سکه درست نبوده که هیچ، حتی سکه‌های هم همراهش نبوده و منبع این خبر هم دولت‌آبادی، دادستان وقت تهران، بود که گفت وحید مظلومین زمان بازداشت سکه‌های نداشته؛ اما داستان زنجانی از ابتدا متفاوت بود. با مخفی‌کردن اموال خارج از کشور برای خود وقت خرید و در نهایت بابت بازگرداندن اموال، تخفیف در مجازات شامل حالش شد.

دیروز سخنگوی قوه قضائیه درباره آخرین وضعیت پرونده بابک زنجانی بیان کرد: «رای این پرونده در سال ۹۵ شعبه ۳۵ دیوان عالی کشور صادر شد و در آن رای پیش‌بینی شده بود در صورت استرداد اموال و جبران خسارت وارده و اظهار دامت و توبه می‌تواند استحقاق برخورداری از تخفیف مجازات را داشته باشد. با توجه به همکاری این متهم که بیش از ۱۰ سال در زندان است، این همکاری‌ها منجر به شناسایی اموال او در خارج از کشور شد و با اعزام کارشناسان مربوطه صحت این اموال مورد تأیید قرار گرفت و پس از بازگشت اموال به کشور و با گزارش مقامات ذی‌صلاح درباره استرداد اموال، درخواست تخفیف مجازات محکوم‌علیه بابک زنجانی از طرف دادگستری مطرح شد و از ریاست قوه قضائیه در اجرای دادنامه درخواست شد و با تأیید او و موافقت رهبری حکم اعدام نقض و تبدیل به ۲۰ سال حبس شد. به این توضیحات، پرونده فساد بزرگ نفتی برای همیشه بسته شده. هرچند تخفیف مجازات از اعدام به ۲۰ سال زندان به معنای آزادی او نیست؛ اما وکیل زنجانی مدعی شده که «بابک زنجانی امکان بهره‌مندی از «آزادی مشروط» را دارد». رسول کوهپایه‌زاده در گفت‌وگو با ایسنا درباره آخرین وضعیت پرونده بابک زنجانی اظهار کرد: «خوشبختانه مطابق دادنامه قطعی صادره از سوی شعبه ۳۸ دیوان عالی کشور که صراحتاً اعلام کرده است، چنانچه موکل بنده آقای بابک زنجانی بتواند بدهی خود را پرداخت کند، مستحق بهره‌مندی از مقررات ذیل ماده ۱۱۴ قانون مجازات اسلامی است و با توجه به اینکه اموال مربوطه به کشور مسترد شده و بدهی کاملاً تسویه شده است، با درخواست دادگستری کل استان تهران و تأیید ریاست محترم قوه قضائیه و رهبر معظم انقلاب با درخواست عفو موکل موافقت فرمودند و مجازات اعدام



عکس: ابوالفضل مایح/تیرنگ

**۲۰ سال زندان به جای اعدام، حکم نهایی پرونده فساد بزرگ نفتی**

# بابک زنجانی عفو شد

به ۲۰ سال حبس تقلیل یافت.»

وکیل مدافع بابک زنجانی ادامه داد: «اینک با عنایت به اینکه بیش از ۱۰ سال از گذراندن مدت حبس می‌گذرد، مطابق قوانین و مقررات موکل امکان بهره‌مندی از آزادی مشروط را دارد و دوران تحمل زندان به پایان رسیده است.» کوهپایه‌زاده ضمن تشکر از قوه قضائیه و رهبری گفت: «این پرونده نمونه درخشان و مصداق بارز درایت و صداقت و صحت در تصمیمات و قول‌های دستگاه قضائی است. برخلاف برخی ادعاها نهایتاً هم اموال به کشور مسترد شد و هم حقوق قانونی موکل ملحوظ نظر قرار گرفت و احقاق شد». او افزود: «به‌عنوان وکیل دادگستری از بدو ورود به پرونده تمام تلاش بر این‌ امر بود که حقوق قانونی موکل مورد توجه قرار گیرد و پس از ۱۰ سال حضور در این پرونده تحقق وعده الهی را شاهدیم». کوهپایه‌زاده در پایان گفت: «در تاریخ دستگاه قضائی که هم‌زمان استرداد اموال و حقوق متهم مورد توجه قرار گیرد، مرهون عدالت‌خواهی و تدبیر و صلابت و اهتمام و زرف‌اندیشی شخصی رئیس قوه قضائیه است که از بدو تشکیل پرونده تا امروز با نظارت و ارشاد و جلوگیری از کج‌روی‌ها و ارائه طریق هم مانع از تضییع حرمت خون انسان شدند و هم اموال مربوطه به کشور مسترد شد و یقیناً اجر این ثواب عظیم نزد خداوند محفوظ است.»

پرونده «بابک زنجانی» از پرونده‌های مهم و جنجالی قوه قضائیه در حوزه مبارزه با مفاسد اقتصادی در یک دهه گذشته بود. پیگیری این پرونده با دریافت گزارشی درساره اخذ مبلغ درخورتوجهی ارز از بانک مرکزی و بازپرداخت نشدن کامل آن و فروش ارز در بازار آزاد و همچنین بازپرداخت نشدن مابازای مبلغ نفت دریافتی از سال ۱۳۹۱ آغاز شد. نهم دی ماه سال ۱۳۹۲، خبر بازداشت بابک زنجانی با نام کامل «بابک مرتضی زنجانی» در

پاژ اخبار رسانه‌ها قرار گرفت. دی ماه سال ۱۳۹۳، سخنگوی قوه قضائیه از صدور قرار مجرمیت بابک زنجانی خبر داد. پس از بررسی گزارش‌های واصله و انجام تحقیقات مقدماتی، کیفرخواست ۲۳۷ صفحه‌ای برای متهم صادر و پرونده برای صدور حکم به دادگاه انقلاب اسلامی ارجاع شد. براساس کیفرخواست صادره، اتهام‌های بابک زنجانی: افساد فی الارض از طریق اخلال در نظام اقتصادی با رهبری شبکه سازمان‌یافته، استفاده از سند مجعول، پول‌شویی کلان و عمده با علم به مؤثربودن و ضربه‌زدن به نظام اقتصادی کشور، کلاهبرداری گسترده از چند بانک و وزارت نفت، جعل ۲۴ فقره اسناد بانکی، پول‌شویی به مبلغ یک‌میلیارد و ۹۶۷ میلیون و ۵۰۰ هزار یورو و نشر اکاذیب بود.

رسیدگی به پرونده و اتهامات بابک زنجانی در دادگاه انقلاب اسلامی تهران از مهرماه ۱۳۹۴ آغاز شد و بعد از برگزاری ۲۶ جلسه، در بهمن‌ماه۱۳۹۴ به پایان رسید. نهایتاً در اسفندماه ۱۳۹۴ حکم بابک زنجانی مبنی بر محکومیت او به اعدام، رد مال به شاکی (شرکت ملی نفت ایران) و جزای نقدی معادل یک‌چهارم پول‌شویی، صادر شد. پس از صدور حکم، وکیل متهم در مهلت قانونی به حکم صادره اعتراض کرد و پرونده اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۵ به دیوان عالی کشور رفت. حکم اعدام بابک زنجانی در آذرماه ۱۳۹۵ در دیوان عالی کشور تأیید شد، البته با این قید که اگر محکوم‌علیه همه اموال را مسترد کند، می‌تواند از ارفاقات قانونی ذیل ماده ۱۱۴ قانون مجازات اسلامی بهره‌مند شود.

در دادنامه صادره از سوی دیوان عالی کشور این نکته آمده است: «بدیهی است که در صورت استرداد اموال و جبران خسارات وارده و اظهار ندامت و پشیمانی و توبه، محکوم‌علیه استحقاق برخورداری از مقررات ذیل ماده ۱۱۴ قانون مجازات اسلامی را خواهد داشت.»

در نهایت او در زندان ماند و تلاش برای برگرداندن اموال ادامه یافت. حجت‌الاسلام‌والمسلمین محسنی‌از‌ه‌ای، رئیس قوه قضائیه، در تاریخ ۳۰ بهمن‌ماه ۱۴۰۲، در سخنانی در نشست شورای عالی قوه قضائیه، از این موضوع خبر داد که در نتیجه تلاش‌های همه بخش‌های ذی‌ربط، اموال «بابک زنجانی» در خارج از کشور شناسایی و به تهران منتقل شد. رئیس کل بانک مرکزی نیز در روز اول اسفندماه تأکید کرد: اموال بازگردانده‌شده بابک زنجانی که به صورت دارایی‌های ارزی است، تماماً به خزانه بانک مرکزی منتقل شده است. بدهی زنجانی به مبلغ یک‌میلیارد و ۹۶۷میلیون و ۵۰۰ هزار یورو تسویه شد و این اموال به‌عنوان پشتوانه پولی کشور به خزانه بانک مرکزی بازگشت.

ارزش دارایی‌های وارده‌شده بابک زنجانی به کشور با احتساب اموال قبلی مصادره‌شده، مجموعاً از کل مبلغ بدهی او و خسارات وارده بیشتر بود.

به این نحویکی دیگر از پرونده‌های قوه قضائیه در مبارزه با مفاسد اقتصادی و بازگرداندن اموال بیت‌المال در اسفندماه ۱۴۰۲ به نتیجه رسید. از آنجا که استرداد اموال و بدهی‌های بابک زنجانی به قیمت ارزی و حتی بیش از مبلغ محکومیت و بدهی او بود، همین امر موجب شد حکم اعدام او مشمول استفاده از ارفاقات قانونی موضوع ماده ۱۱۴ قانون مجازات اسلامی شود. دیروز خبر بخشش یک اعدام از سوی برخی کارشناسان و فعالان اجتماعی با استقبال مواجه شد. آنها ضمن قدردانی از قوه قضائیه اظهار امیدواری کردند که باز هم شاهد این اتفاق باشند.

### گزارش

**«شرق» از سفر گروسی و تأثیر آن بر اختلافات پادمانی گزارش می‌دهد**

## سفر گروسی و معادلات پیش‌رو

**مهدی بازرگان:** در حالی اخبار واصله حکایت از آن دارد که رافائل گروسی، ۱۷ تا ۱۹ اردیبهشت برای شرکت در اولین کنفرانس بین‌المللی هسته‌ای به ایران سفر خواهد‌کرد که مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در جدیدترین اظهارنظر خود گفته بود ایران تا دستیابی به اورانیوم با غنای مورد نیاز برای تولید سلاح اتمی، چند هفته فاصله دارد که در واکنش به همین موضع گروسی، ودانت پاتل، معاون سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، مجدداً بر همان جمله کلیشه‌ای تأکید کرد که برای دست‌نیافتن ایران به سلاح هسته‌ای تلاش می‌کنیم. البته پاتل این را هم گفته که «ما به حمایت از مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در تلاش‌های‌شان ادامه خواهیم داد و ما همچنین به مشورت نزدیک با تروئیکای اروپا و دیگر شرکا در این زمینه ادامه می‌دهیم». فارغ از آنچه معاون سخنگوی

وزارت خارجه آمریکا بر زبان راند، سؤال کلیدی‌تر اینجاست که موضع‌گیری‌های رافائل گروسی و سیاست تخریبی مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در آستانه سفر او به ایران چه معنایی دارد؟ چرا زمانی که گروسی خود را برای دیدار با مقامات تهران آمده می‌کند، باید ادعاها درباره ساخت سلاح را مجدداً پیش بکشد؟ داود مرشدی پاسخ به این سؤال را این‌گونه تحلیل می‌کند که از یک سو فشارهای آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و مدیرکل آن و همچنین کشورهای غربی بر برنامه هسته‌ای ایران وجود داشته باشد و از طرف دیگر با تداوم و تشدید این فشارها، فضا برای مذاکرات در راستای مدیریت اختلافات پادمانی با تهران شکل بگیرد. البته با توجه به وضعیت جنگ غزه و همچنین شرایط جنگی اوکراین، این کارشناس ارشد مسائل بین‌الملل، فضا را به نحوی ارزیابی می‌کند که پتانسیلی از سوی آژانس و غرب برای تشدید تنش با ایران وجود ندارد؛ بنابراین به گفته مرشدی، گروسی در سفر به ایران از آن میزان حمایت سیاسی و دیپلماتیک برای کاهش اختلافات پادمانی با ایران برخوردار نیست؛ چراکه به باور او دولت بایدن فعلاً تا زمان برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری درصدد تشدید تنش و اوج‌گیری بحران هسته‌ای با ایران نیست؛ پس مفسر حوزهٔ برجانی اساساً

نفس حضور گروسی را به منای دعوت ایران در سالگرد صنعت هسته‌ای برآورد می‌کند که فرصتی را هم برای مذاکرات به وجود آورده است؛ اما از دید مرشدی، این فرصت به معنای کاهش تنش نیست. با این حال ابوالقاسم طاهری دیگر کارشناسی بود که به کسب‌وگفتش با «شرق» اساساً گفته‌های مرشدی را زیر سؤال می‌برد و از دو منظر، سفر رافائل گروسی را مثبت و سازنده ارزیابی می‌کند؛ نخست آنکه این کارشناس، نفس حضور مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را در هر شرایطی تنش‌زدا توصیف کرده که می‌تواند پالس‌های مثبتی را هم به جامعه غرب و به‌ویژه آمریکایی‌ها ارسال کند و هم‌زمان فرصتی را هم برای ایران به وجود خواهد آورد و یک فضای تنفسی را هم شکل خواهد داد. از طرف دیگر طاهری این را هم یادآور می‌شود که با توجه به وضعیت کنونی، ایران پس از پاسخ به اسرائیل، فرصت مذاکره با رافائل گروسی را به‌هیچ‌وجه از دست نمی‌دهد. هرچند به گفته او، چنین نگاه مثبتی به سفر گروسی لزوماً به معنای دادن امتیاز بیشتر از طرف تهران نیست؛ اما از دید تحلیلگر ارشد حوزه هسته‌ای، چون اکنون زمره مذاکرات علی باقری‌کنی، معاون سیاسی وزارت امور خارجه و مذاکره‌کننده ارشد ایران، با طرف‌های غربی و همچنین مذاکرات امیرسعید ایرانی، نماینده ایران در سازمان ملل، با طرف‌های آمریکایی در دستور کار است و گویا قرار است در سه هفته تا یک ماه آینده این مذاکرات مجدداً کلید بخورد، در نتیجه خروجی سفر گروسی می‌تواند ریل‌گذاری و هدف‌گذاری بسیار مناسبی برای مذاکرات هفته‌ها و ماه‌های پیش‌رو باشد. البته طاهری بر این بخش از ارزیابی مرشدی صحه می‌گذارد که در شرایط کنونی دولت بایدن، هم به دلیل جنگ غزه و جنگ اوکراین و هم به دلیل نزدیک‌شدن به انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا، تمایلی به تشدید تنش هسته‌ای با تهران ندارد و در نتیجه به گفته او، برخی برآوردها و تحلیل‌های بدبینانه محافل سیاسی و رسانه‌ای مبنی بر این را که پس از سفر پیش‌روی گروسی به تهران و بی‌نتیجه‌ماندن مذاکرات او با طرف‌های ایرانی، احتمال صدور قطع‌نامه و حتی امکان فعال‌شدن مکانیسم ماشه در نشست فصلی شورای حکام در خرداد ماه وجود دارد، نزدیک به واقعیت نمی‌داند.